

Kort interlingua-grammatik og ordliste

Et hurtigt overblik over interlinguas grammatik samt en interlingua-dansk ordliste med cirka 400 grundord.

ARTIKLER

Den bestemte artikel er *le* i alle tilfælde, uden forskel i køn og tal. Med de foranstående forholdsord (præpositioner) *de* og *a* bliver den til *del* og *al*.

Den ubestemte artikel er *un*, også uden forskel i køn: *le matre*, *le patre*, *le infantes*, *un femina*, *un homine*, *un animal* (= moderen, faderen, børnene, en dame, et menneske, et dyr).

NAVNEORD

Navneordenes flertal ender på *-s* eller, efter konsonanter, *-es*. Et *-c* til slut i ental bliver til *-ch* i flertal: *Le lingua – le linguas*, *un nation – multe nationes*, *un artichoc – duo artichochoes* (= sproget – sprogene, en nation – mange nationer, en artiskok – to artiskokker).

TILLÆGSORD

Tillægsordet er uforanderligt. Dets form angiver ikke overensstemmelse med det navneord eller stedord, det lægger sig til. Dets position er efter eller før det navneord, hvortil det hører: *un bon femina*, *un bon homine*, *le bon infantes*, *le belle flor*, *belle flores*, *un idea interessante*, *interessante ideas* (= en god kvinde, et godt menneske, de gode børn, den smukke blomst, smukke blomster, en interessant ide, interessante ideer).

BIORD

Biord afledes af tillægsord ved at tilføje *-mente* eller (efter et *-c* i slutningen af tillægsordet) *-amente*: *Un recente edition – recentemen-*

te editate. Un impossibilitate physic – physicamente impossibile (= en nylig udgave – nyligt udgivet. En fysisk umulighed – fysisk umuligt).

GRADBØJNING

Anden grad (komparativ) af tillægs- og biord udtrykkes med *plus*, tredje grad (superlativ) med *le plus*.

Formindskelsesgrader udtrykkes med *minus* og *le minus*. *Forte – plus forte – le plus forte. Ille es su amico le plus interessante. London es un del plus grande citates del mundo. Le aquila vola plus velocemente que le anate. Un kilometro es minus longe que un millia* (= Stærk – stærkere – stærkest. Han er hans/hendes mest interessante ven. London er en af de største byer i verden. Ørnen flyver hurtigere end anden. En kilometer er mindre lang end en mil).

UDSAGNSORD

Udsagnsordet har kun syv forskellige former, alle med faste endelser:

navneform/ infinitiv	-r
nutid/præsens, bydeform	-
datid/imperfektum	-va
fremtid/futurum	-ra
fortids fremtid/conditionalis	-rea
lang till./præsens participium	-(e)nte
kort till./perfektum participium	-te

(at tale)	(at se)	(at høre)
parlar	vider	audir
parla	vide	audi
parlava	videva	audiva
parlara	videra	audira
parlarea	viderea	audirea
parlante	vidente	audiente
parlate	vidite	audite

Ligesom på dansk er hver bøjningsform af et udsagnsord ens for alle personer og i en- og flertal. Og ligesom på dansk kan det personlige stedord ikke udelades, undtagen i bydeform og i visse upersonlige udtryk.

Alle udsagnsord på *-ar* og *-ir* bøjes som i tabellen. Også udsagnsordene på *-er* med deres korte tillægsform på *-ite* bøjes således, men udsagnsordene *esser*, *haber*, *vader* har en forenklet nutidsform: *es*, *ha*, *va* og nogle udsagnsord på *-er* har en lang tillægsform på *-iente* ligesom udsagnsordene på *-ir*. Endelsen i fremtid og fortids fremtid er betonet, f. eks: *parlara*, *videra*, *audirea* (vil tale, vil se, ville høre).

Førnutid og førdatid (perfektum og pluskvamperfektum) dannes med hjælpeudsagnsordet *haber* og kort tillægsform (*io ha parlate*, *illes habeva vidite* – jeg har talt, de havde set).

Fremtid kan også dannes med *vader* plus navneformen (*nos va vider* – vi vil se). Der findes ingen konjunktiv eller subjunktiv. Den eneste undtagelse er udsagnsordet *esser* med formen *sia* (= lad der være), som også er bydeform.

UDTALE

Udtalen er generelt set “klassisk” (som på spansk, italiensk, moderne tysk; *c* foran *e*, *i*, *y* udtales som *s* eller *ts*, i alle andre tilfælde som *k*; *th* som *t*; *ph* som *f*; o. s. v.). Trykket er ‘naturligt’. Hyppigst falder det på vokalen før den sidste konsonant.

FORKORTELSER

<i>adj</i>	adjektiv, tillægsord
<i>adv</i>	adverbium, biord
<i>konj</i>	konjunktion, bindeord
<i>num</i>	numeral, talord
<i>pron</i>	pronomen, stedord
<i>præp</i>	præposition, forholdsord
<i>sb</i>	substantiv, navneord

Interlingua-dansk ordliste

A

a *præp* ad, til, på, ved
ab *præp* fra, siden
accender *vb* tænde
adjutar *vb* hjælpe
ager *vb* handle, virke
al = a le
alicubi *adv* et eller andet sted
alacun, alicun *adj* en eller anden, nogen, noget, nogle
alique *pron* noget
alora *adv* så
alte *adj* høj
altere *adj* anden
amar *vb* elske, kunne lide
ambe *adj* begge
an (indleder spørgsmål)
ancora *adv* endnu
anno *sb* år
anque *adv* også
ante *præp* foran, før
antea *adv* tidligere, før
aperir *vb* åbne
apparer *vb* dukke op, komme frem, udkomme
appellar *vb* kalde (på)
appertiner *vb* tilhøre
apprender *vb* lære
apud *præp* ved, nær, hos
arder *vb* brænde
ascoltar *vb* høre (på), lytte
assatis *adv* nok, temmelig
assecurar *vb* forsikre

assi *adv* således, så
attendervb vente (på)
attinger *vb* (at) nå
attraher *vb* tiltrække
audir *vb* høre
augmentar *vb* forøge
avante *adv* foran, før

B

basse *adj* lav, nede
bastante *adv* nok, tilstrækkelig(t)
batter *vb* slå
belle *adj* smuk
ben *adv* godt, OK
ben que *konj* selv om, skønt
besonio *sb* behov
biber *vb* drikke
bon *adj* god
breve *adj* kort

C

cader *vb* falde
calide *adj* varm
cambiar *vb* bytte, skifte
camera *sb* værelse
campo *sb* mark, land
capace *adj* duelig
capite *sb* hoved
car *adj* 1 kær 2 dyr
casa *sb* hus; **a casa** hjem(ad); **in casa** hjemme
caso *sb* tilfælde
cata *adj* hver enkelt
causa *sb* grund, årsag; **a causa de** på grund af

celar *vb* gemme, skjule
cento *num* hundrede
cercar *vb* søge, lede efter
certe *adj* vis, bestemt
ci *adv* her
cinque *num* fem
citare *sb* by
clauder *vb* lukke
cognoscer *vb* kende, vide
comenciar *vb* begynde
como *konj* (lige) som
comprar *vb* købe
comprender *vb* forstå
con *præp* med
continer *vb* indeholde
convenir *vb* passe (til)
coperir *vb* dække (over)
corde *sb* hjerte
corpore *sb* krop
cosa *sb* ting
creder *vb* tro, antage
cresker *vb* vokse (op)
cuje *pron* hvis
curren *vb* løbe
curte *adj* kort

D

dar *vb* give
de *præp* fra, af
deber *vb* skulle, måtte
dece *num* ti
del = de le
deman *adv* i morgen
demandar *vb* spørge
depost *konj* siden, efter
derecto *sb* gebyr, afgift, rettlighed
desde *konj* siden, efter

detra *præp* bag(ved)
devenir *vb* blive (til)
dicer *vb* sige
die *sb* dag
difficile *adj* svær
disparere *vb* forsvinde
dolor *sb* smerte
dono *sb* foræring, gave
dubita *sb* tvivl
ducer *vb* lede, føre
dum = durante que
dunque *konj* altså, derfor
duo *num* to
durante que *konj* medens

E

e *konj* og
effortiar se *vb* anstrenge sig
era = esseva
es *vb* er
esque = an
esser *vb* være
esseva *vb* var
estate *sb* sommer
estranie *adj* mærkværdig
estranier *adj* fremmed, udenlandsk
etate *sb* alder
etiam = anque
ex *præp* ud fra/af
exprimer *vb* udtrykke
extra *adj, adv* ud over, uden for

F

facere *vb* gøre, lave
facie *sb* ansigt
facile *adj* let, nem

facto *sb* faktum
felice *adj* lykkelig
femina *sb* kvinde
fin *sb* slutning; **a fin de** for at; **a fin que** så at; **al fin** til slut/sidst; **in fin** kort sagt, endelig
finir *vb* slutte
folio *sb* ark, blad
foras, foris *præp* ud over; *adv* ude
forsan *adv* måske
forte *adj* stærk
fortiar *vb* tvinge
frigide *adj* kold
fundar *vb* grundlægge
fundo *sb* bund

G

ganier *vb* tjene, vinde
gauder *vb* nyde, glæde sig
gaudio *sb* glæde
grande *adj* stor
grate *adj* taknemmelig

H

ha *vb* har
haber *vb* have
heri *adv* i går
hiberno *sb* vinter
hic = ci
hodie *adv* i dag
homine *sb* menneske
hora *sb* time

I

ibi = la
il *pron* der
il ha der er

illa *pron* hun
illac *adv* dér
illas *pron* de (hunkøn)
ille *pron* han; hin
illes *pron* de (hankøn)
illo *pron* den, det
illos *pron* de (intetkøn)
imprimer *vb* trykke
in *præp* i
incontrar *vb* mødes
infra *præp* nedenunder
inseniar *vb* undervise
insimul *adv* sammen
integre *adj* hel
inter *præp* mellem
interim, intertanto *konj* imidlertid, i mellemtiden
intra *præp* i løbet af, inden for
inviar *vb* sende
io *pron* jeg
ipse = mesme
iste *adj* denne, dette ...
isto *pron* denne, dette

J

ja *adv* allerede
jacer *vb* ligge
jam = ja
jammais *adv* nogensinde
jectar *vb* kaste
junger *vb* forbinde, forene
juvene *adj* ung
juxta *præp* ved siden af

L

la *pron* hende; *adv* dér
large *adj* bred

las *pron* dem (hunkøn)
lassar *vb* lade
latere *sb* side
le (bestemt artikel); *pron*
ham
leger *vb* læse
les *pron* dem (hankøn)
levar *vb* løfte, hæve
leve *adj* venstre
libere *adj* fri
libro *sb* bog
lingua *sb* sprog; tunge
littera *sb* **1** brev **2** bog-
stav
lo *pron* den, det
lo que hvad, ...
loco *sb* sted
lontan *adj* fjern, langt
væk
lor *pron* deres
los *pron* dem (intetkøn)
lumine *sb* lys

M

ma *konj* men
mal *adj* dårlig
malgrado *konj* (på) trods
(af)
mancar *vb* mangle
mangiar *vb* spise
mano *sb* hånd
matino *sb* morgen
me *pron* mig
medie *adj* halv
melio *adv* bedre
melior *adj* bedre
mense *sb* måned
mesme *adj* samme, *pron*
selv
mesmo *adv* endog; **mes-**

mo si selv om
mi *pron* min, mit, mine
minor *adj* mindre
minus *adv* færre; **a mi-
nus que** med mindre; **al
minus** mindst, i det
mindste
mitter *vb* stille, anbringe
moneta *sb* penge
monstrar *vb* vise
morir *vb* dø
multe *adj* mange
multo *adv* meget
mundo *sb* verden

N

nam *konj* for, thi
nascere *vb* fødes
nemo *pron* ingen
nette *adj* ren
ni *adv* hverken, eller
nihil *adv* ingenting
ni mie = troppo
nimis *adv* (alt) for ...
no *adv* nej
nocte *sb* nat
nomine *sb* navn
non *adv* ikke
nos *pron* vi; os
nostre *pron* vores
nove *adj* ny
de novo *adv* igen, på ny
nove(m) *num* ni
nulle *adj* ingen
nunc = ora
nunquam *adv* aldrig

O

o *konj* enten, eller
oblidar *vb* glemme

obra *sb* værk
obtener *vb* opnå, få
octo *num* otte
oculo *sb* øje
omne *adj* al
on *pron* man
ora *adv* nu

P

pagar *vb* betale
pais *sb* land
parer *vb* dukke op, synes
parlar *vb* tale
parola *sb* ord
parve *adj* lille
passato *sb* fortid
pauc *adj* få, kun lidt
pauc *adv* kun lidt, lidet
paupe = **povre**
pede *sb* fod
pena *sb* besvær; **a pena**
næppe
pensar *vb* tænke
per *præp* gennem, af
periculo *sb* fare
pertiner *vb* tilhøre
placer **1** *vb* behage **2** *sb*
fornøjelse
plen *adj* fuld
plure *adj* adskillige, flere
plus *adv* mere, flere; **plus**
al plus højst; **de plus**
desuden, endvidere; **in**
plus flere, mere, yderli-
gere
poc *adj* få, kun lidt
poco *adv* kun lidt, lidet
poner *vb* anbringe, sætte,
stille, lægge
populo *sb* folk

portar *vb* bære
post *præp* bag, efter
postea *adv* bagefter, derpå
poter *vb* kunne
povre *adj* fattig, stakkels
prender *vb* tage
presso *præp* nær, ved
presto *adv* straks
prime *adj* første
pro *præp* for
probar *vb* prøve
proponer *vb* foreslå
proprie *adj* egen
proque **1** *adv* hvorfor **2** *konj* fordi

Q

qual *adj* hvilken, hvilket, hvilke
qualcosa *pron* noget
qualque *adj* nogle
quando *conj* når, *adv* hvornår
quante *adj* hvor meget / mange
quanto *adv* så mange som, hvor meget
quanto a hvad angår

quasi *adv* næsten
quattro *num* fire
que **1** *konj* end **2** *pron* hvad **3** *pron* som, der **4** *konj* at
qui **1** *pron* som, der **2** *pron* hvem

R

ration *sb* grund **2** *ret*

re *præp* om, angående
reciper *vb* modtage
regratiar *vb* takke
reguardar *vb* se på, betragte
remaner *vb* forblive
responder *vb* svare
restar *vb* blive tilbage/til overs, forblive
retro *adv* **1** tilbage **2** for siden

S

salutar *vb* hilse
salvo *præp* undtagen, på nær
san *adj* rask
saper *vb* kende, vide
satis *adv* **1** nok **2** temmelig
scriber *vb* skrive
se *pron* sig
secunde *adj* anden, andet
secundo *præp* ifølge
secur *adj* sikker
sed = ma
seder *vb* sidde
semper, sempre *adv* altid
septe *num* syv
septimana *sb* uge
sequer *vb* følge
sera = essera
sex *num* seks
si **1** *adv* ja **2** *konj* hvis **3** så
sja lad der være
sin *præp* uden
sol **1** *adj* alene, ene **2** *sb* sol
son *vb* er (tilladt ekstra

flertalsform)
sortir *vb* gå/komme ud
sovente *adv* ofte
star *vb* stå
su *pron* hans, hendes, dens, dets, sin, sit, sine
sub *præp* under
subite *adj* pludselig
subito *adv* pludselig
super *præp* på, (oven)over
supponer *vb* antage
supra *præp, adv* ovenover, over

T

tacer *vb* tie
tal *adj* sådan
tamen = totevia
tante *adj* så mange/meget
tanto *adv* så (meget); **in tanto que** for så vidt som
tarde *adj* sen
te *pron* dig
tempore *sb* **1** tid **2** vejr
tener *vb* holde
timer *vb* frygte
tosto *adv* snart; **plus tosto** hellere, snarere
tote *adj* al, hel; hver
totevia *adv* dog
toto *sb* alt; *adv* helt
tractar *vb* **1** handle om **2** behandle
traducer *vb* oversætte
traher *vb* trække
trans *præp* hen over, gennem
travalio *sb* arbejde

tres *num* tre
troppo *adv* for, for mange
trovar *vb* finde
tu *pron* du; din, dit, dine
tunc = **alora**

U

ubi *adv* hvor
ubique *adv* overalt
ulle *adj* nogen, en eller anden
ultime *adj* sidste
ultra *præp, adv* ud over,

foruden; længere, videre; hinsides
un *num* en, et
unquam = **jammais**
usque *præp* indtil
utile *adj* brugbar, nyttig

V

va *vb* går
vader *vb* gå
varie *adj* forskellige
venir *vb* komme
ver *adj* sand
verso *præp* hen imod

vetere, vetule *adj* gammel
vja **1** *adv* væk **2** *sb* vej
vice *sb* gang; **a vices** til tider
vider *vb* se
vista *sb* syn
viver *vb* leve
voler *vb* ville, ønske
vos *pron* **1** I, **De 2** jer, Dem
vostre *pron* jeres, Deres

Dansk Interlingua Union

Kirkeholmen 10, DK-2630 Taastrup, Danmark
e-post: info@interlingua.dk – Internet: www.interlingua.dk

Interlingua – kommunikation uden grænser
Interlingua – communication sin frontieras

Dansk Interlingua Union (stiftet 7. november 1960) er Nordens ældste interlingua-organisation og dansk repræsentant for *Union Mundial pro Interlingua* (UMI), som har nationale organisationer og medlemmer på fem kontinenter. Kendte navne støtter UMI og arbejdet med interlingua som *associatos distingue*, bl.a. James M. Buchanan, USA, Nobelprismodtager i økonomisk videnskab i 1986.

© 2017 Dansk Interlingua Union / Union Danese pro Interlingua